

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1353339/1

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליעזר איגרא, הרב שלמה שפירא, הרב מיכאל עמוס

המערער: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד בצלאל הוכמן)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אליחי קדוש)

הנדון: דחיית דרישה לעיכוב גירושין לשם הזמת טענות שלא החל בירורן, שפסיקת הגירושין אינה מושתתת עליהן ושהזמתן מבוקשת לצורך הליך אחר

פסק דין

לפני בית הדין מונח ערעורו של הבעל על פסק דינו של בית הדין האזורי מיום כ"ו בכסלו תשפ"ב (30.11.21) המחייב את הבעל במתן גט פיטורין.

נזכיר את העובדות בתיק זה בקצרה:

הצדדים נישאו בשנת 2003 ולהם שלושה ילדים. לפני כשנתיים הורחק הבעל מהבית ומאז הצדדים גרים בנפרד. ביום כ"ח באייר תשפ"א (10.5.21) הגישה האישה תביעת גירושין לבית הדין. את שאר התביעות בעניינים הכרוכים לגירושין – מזונות הילדים, החזקתם וחלוקת הרכוש הגישה עוד קודם לבית המשפט. כנגד הבעל מתנהלת תביעה שהגישה הפרקליטות, בגין אלימות נגד האישה והילדים.

שני הצדדים הצהירו בכתבי טענותיהם לפני בית דין קמא ולפנינו שהם רוצים בגירושין. עומק הסכסוך ודעת כל אחד מהצדדים על משנהו – כפי העולה מכתבי הטענות, מדבריהם לפני בית דין קמא ולפנינו – מורים שאין סיכוי לשלום בית ביניהם.

הבעל מכחיש את הדברים שהועלו בכתב התביעה של האישה לגירושין ודרש מבית הדין קמא שיערוך דיון בעניין טענת האלימות שטענה האישה נגדו בכתב תביעת הגירושין. האישה הסכימה 'למשוך' את טענותיה שבכתב התביעה ולהשאירו חסוי, אף שלדבריה הדברים אמת, כדי שהבעל יסדר גט פיטורין. לדבריה עמדה בדיבורה. הבעל טען שהאישה לא עמדה בדיבורה ולכן סירב לסדר גט פיטורין.

התביעה הפלילית בעניין אלימותו של הבעל ממשיכה להתנהל. המשך ניהול התביעה תלוי בשיקול דעת הפרקליטות ולאשה לא יכולה להיות השפעה בנושא זה. למרות זאת הצהירה האישה לפנינו שהיא מוכנה להפקיד מכתב שאין לה עניין בהמשך ניהול תביעה זו, האישה גם הצהירה לפנינו שאין לה עניין בתביעה זו מפני שכל זמן שהיא מתנהלת הדבר פוגע גם בה ובילדיה.

מסתבר שהבעל רוצה בקיום דיון בבית הדין בנושא זה, כדי להשתמש בתוצאותיו, בתביעה המתנהלת נגדו בבית המשפט. הדברים לא ברורים, שהרי את מה שיטען בבית הדין יוכל לטעון

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

גם בבית המשפט, וכאמור לא תהיה תועלת בניהול דיונים בבית הדין מכיוון שבין כך ובין כך הצדדים רוצים וחייבים להתגרש – יהא הטעם אשר יהא.

יש להוסיף שמדיניות של הפרקליטות שלפיה מי שהותקף באלימות – אין לו זכות התערבות בהליך הפלילי נובעת מחשש שאדם יפעיל לחצים על בן זוגו למשיכת התביעה כדי להתגרש. בית הדין חזר ושאל את הבעל בתחילת הדיון, באמצעו ובסופו מה הוא רוצה ומה התוחלת בניהול דיון בפני בית הדין בנושא האלימות, יהיו תוצאותיו אשר יהיו, שהרי אין לדבר השפעה על תוצאות תביעת הגירושין, ששני הצדדים מעוניינים בקבלתה. לצערנו לא שמענו הסבר מניח את הדעת כלשהו לערעור ולרצון זה.

בית דיננו הבהיר לבעל בעת הדיון שמצבו המשפטי בתביעת האלימות יהיה טוב יותר אם הצדדים יתגרשו לפני מיצוי תביעת האלימות המתנהלת בבית המשפט מפני שאלימות זו, אם הייתה או לא הייתה, כבר לא תהיה רלוונטית [במובן של חשש להמשכה] מכיוון שהצדדים התגרשו, אך הבעל בשלו, מסרב להתגרש ודורש ניהול דיון בעניין האלימות המוזכרת בכתב התביעה, אף על פי שכאמור אין לה נפקות לעניין תביעת הגירושין.

אין ספק שבנסיבות אלו, שהצדדים חיים בנפרד שנתיים, שניהם מואסים זה בזה, המשך המצב פוגע בשני הצדדים ובילדיהם ושניהם רוצים להתגרש – בעיכוב הגט ובעיגונה של האישה יש משום אלימות נפשית נגדה, אלימות ללא תוחלת וללא תועלת.

עם זאת מכיוון שהבעל סירב להתגרש בהסכמה, חובה עלינו להכריע בגוף הערעור – דרישת הבעל להורות לבית הדין האזורי לשמוע טענות האישה בעניין האלימות ולאפשר לבעל את סתירתן אף שהכרעת בית הדין בתביעת הגירושין וחיוב הבעל בגירושין לא ישתנה, יהיו הדברים אשר יתגלו בדיון אשר יהיו, ואף שהכחשותיו לטענות האישה יוכלו להתברר בבית המשפט, אם יצטרכו להתברר, בתביעה הפלילית שהוגשה ומתנהלת שם.

חובתנו לחזור על מה שכתב בית הדין הגדול בפסקי דין אחרים – עיין באריכות בתיק 1169979/30, בתיק 1276417/2 ובתיק 1326932/1 (כולם פורסמו באתרים המשפטיים), ששניים מהם הובאו בדברי בא כוח האישה, ונעתיק את עיקרי הדברים הנוגעים לענייננו [ובהתאמה לן]:

המערער טוען שלא ייתכן שאישה תטען טענות על אלימות חמורה ומבלי שהוכיחה טענותיה תזכה לקבל את גיטה. טענה זו כמובן אינה נכונה ואינה צודקת: אישה יכולה "לזכות" לקבל את גיטה מכוח הסכמת הצדדים, ולא רק ש"ייתכן", אלא שראוי שתהיה הסכמה כזו שעה שהאישה – גם היא מבין ויודע שהצדדים הגיעו לסוף דרכם המשותפת וגם הוא רוצה להתגרש. גם אם העלתה האישה טענות לא צודקות כלפי האישה, וגם אם נניח שיש לו זכות כי טענות אלה יתבררו כדי לנקותו מהן, נכון וראוי שלא ייעגן את האישה בשל זכות זו, ובוודאי כשביכולתו לברר טענותיו אם ירצה, בתביעה הפלילית המתנהלת כנגדו. כמו כן "ייתכן" שייקבע חיוב גירושין (או "מצווה לגרש" וכדומה) למרות אי-הוכחת הטענות על האלימות, בשל עילות גירושין אחרות, כגון הפירוד הממושך ואי-הרצון של הצדדים זה בזה, כאמור לעיל. משמעות החלטתו של בית דין קמא היא כאמור לעיל אחד משני "ייתכן" אלה.

אכן המערער טוען עוד – ואפשר שאף בדבריו הקודמים התכוון בעיקר לכך, לא לשלילת עצם קבלת הגט אלא – לשלול את האפשרות שהגט יינתן כתוצאה של ראיית הטענות החמורות כנכונות. כאן אכן הצדק עם המערער: לא ייתכן כי טענות שלא הוכחו ייחשבו נכונות, וודאי לא ייתכן להשחיר פני אדם בשל טענות כאלה. אלא שצדק זה אינו רלוונטי לענייננו, מכיוון שהאישה טוענת כי אין כל עניין בהליך הפלילי. ועל כן כאמור יש לדחות את הערעור.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ברור לנו שבית דין קמא לא אימץ את טענותיה של המשיבה ולא קבע כי נכונות הן (והוא הדין שאינו קובע כי אינן נכונות), ובצדק, שהרי אכן לא דן בהן. יוצא מפורש מפי בית דין קמא כי פני המערער נותרו בעיני בית הדין צחות ונקיות כשהיו וכי טענות המשיבה לא השחירו בעיני בית הדין, וזאת משום שאכן לא הוכחו. למותר לציין ולהזכיר גם כי כתבי הטענות שהוגשו לבית הדין חסויים הם ועל כן גם הם אינם משחירים את פני המערער בפני איש, לא בפני בית הדין שקבע כי אינו מטיל אשמה במערער ולא בפני אחרים שאינם חשופים לכתבי הטענות. לפיכך גם בהיבט זה אין המערער זקוק לקיומו של דיון לשם ניקוי פניו מן השחרות.

אכן לא סוד הוא כי בין הצדדים מתנהלים הליכים בערכאות אחרות – ובפרט התביעה הפלילית שהוגשה על ידי הפרקליטות, תביעה שלאישה אין שליטה כלשהי עליה – ואיננו יודעים כיצד נראות פני המערער בעיניהן של אלה. מסתבר כי מטרת המערער בבקשה לקיים דיון בעילות הגירושין שהעלתה נגדו המשיבה היא כדי לנקות באמצעות תוצאות דיון זה את פניו שלו – או להשחיר את פניה של המשיבה – בערכאות אחרות.

איננו יודעים אם אכן כך הדבר אם לאו. אולם אם כך הוא נאמר בקול צלול: "לא זה הדרך ולא זה העיר" – את שצריך לברר בערכאות אחרות יבררו הצדדים שם, הליכי בית הדין אינם מיועדים להיות כלי שרת להליכים שבערכאות אחרות. אם נדרשים הם לגופם, אפשר שתוצאותיהם יוכלו לשמש אומנם גם במקומות אחרים, אבל קיום דיון שבנוגע להליכים שבבית הדין עקר הוא – רק כדי שהאמור בו ישמש לערכאות אחרות – אינו הליך תקין ואינו זכות של מי מהצדדים, וודאי שאינו יכול להצדיק את עיכוב הגירושין.

אולם בית הדין אינו במה לניהול משפט ראווה, תכלית הדיונים העדים והראיות היא בירור תביעה שהצד השני מתנגד לה, אך לא כשהצד השני מסכים עקרונית להיענות לתביעה ורוצה לנהל הליכים שלא ישפיעו בסופו של דבר על פסק הדין [...] הסעיפים בתקנות הדיון המורים על סדר הדין – מקומם במקום שנצרך הליך של שמיעת טענות, ראיות והוכחות כדי לפסוק את הדין, ואין עניין בהליך כשלעצמו כשאינו צורך למתן ההכרעה, או מפני שההכרעה ברורה או מפני שיש הסכמה של הנתבע לתביעת התובע.

לדעתנו יש מקום לדון אם אפשר לסיים הליך שיפוטי, גם אם הנתבע מסכים לתביעה, אם הרושם הסופי יהיה שטענות 'שווא' שהטיח התובע כנגד הנתבע הן שהובילו להסכמת הנתבע, ואלו יישארו בעין: זכותו של כל בעל דין לדחות במסגרת ההליך השיפוטי טענות חמורות שבהן הוא מואשם, ואין להשאיר אותן תלויות ועומדות נגדו גם אם אין לכך משמעות מעשית. הזכות לשם טוב היא זכות בסיסית והיא שעומדת ביסודו של איסור לשון הרע.

אומנם במה דברים אמורים? בכתב תביעה שהחל להתברר. אך בכתב תביעה שהוגש מצד אחד, וכנגדו הוגש כתב הגנה, ובית הדין לא נכנס לגופם של דברים – אין בעצם הגשתו של כתב התביעה משום הוכחה לנכונות הדברים [...] ובוודאי במקרים שבהם הנתבע יכול לנקות את עצמו בבית המשפט.

לפיכך אין מקום לערעור ועל הבעל לתת גט פיטורין לאשתו מיידית.

מסקנות והוראות

לאור האמור בית הדין קובע:

א. אנו דוחים את הערעור.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב. אין מקום לקיים דיון בבית הדין האזורי על טענות האישה בכתב התביעה מאחר שהאישה מוכנה לחזור בה מטענות אלו שבכתב התביעה שבבית הדין, ואף על התביעה הפלילית היא מוכנה לכתוב כי אין לה כל עניין בתביעה זו, ומאחר ששני הצדדים רוצים בגירושין.

ג. הבעל חייב לתת גט לאישה ללא דיחוי.

ד. הבעל ישלם לאישה הוצאות משפט סך 20,000 ש"ח.

ה. אם יסדר הבעל גט פיטורין בתוך עשרה ימים ממתן פסק דין זה, הוא ייפטר מתשלום ההוצאות הנ"ל. על הבעל לפנות לבית הדין האזורי בבקשה לסידור גט פיטורין באופן מיידי, ואין לנו ספק שבית הדין ייענה לבקשה.

ו. אם לא יסודר גט פיטורין בתוך המועד הנ"ל: בית דיננו מורה לבית הדין האזורי לקבוע מועד קרוב לסידור גט פיטורין ואם יסרב הבעל לסדר גט פיטורין גם במועד זה, על בית הדין לשקול הטלת צוי הגבלה על הבעל, כפי הפרוצדורה המקובלת.

ז. ההחלטה מותרת לפרסום בהשמטת שמות הצדדים.

ניתן ביום ז' באדר ב' התשפ"ב (10.3.2022).

הרב מיכאל עמוס

הרב שלמה שפירא

הרב אליעזר איגרא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה